

četudi tehta cela 1 kg. Rdeče »crvene« rižane in žolte, tudi bele imajo prednost, zelenih ne marajo. Banatska mesta in postranske vasi kupujejo tudi drobnejše blago, pa vendar nadkriljuje rdeča barva in velikost jabolk.

Nadalje rabi Beograd vse sorte ranih jabolk in hrušk, ker ranih jabolk Srbija nima. Obče se v južnih krajih velika »krupna« jabolka s sladkim okusom zahtevajo.

Torej moramo naše sadjarstvo, kar se tiče precep-ljenja in novih nasadov, v tem oziru reformirati.

Najvažnejše poleg vsega je še pri nas način in oblika zbiranja, skladiščenja, prevoza in železniški transport sadja. Na tem polju mislim, da smo na otročjih nogah. Vse naše žlahtno in okusno sadje nam ne pomaga, če na tem polju ne bomo napredovali.

Pred dozorenjem našega sadja sem pisal na ministrstvo poljoprivrede, da bi se dalo meni ali poljubno drugemu strokovnjaku nekaj potovalne podpore proti zavezni dolžnosti pravočasnega javnega referata za proučevanje centralnih mest glede sadne trgovine.

Po geslu, »dobra reč ima vreme« sem dobil prav pozno odgovor, da se predlog odobri, ali žalibog, ker ni v proračunu predvidenega kredita, ne morejo začasno nobene podpore nakazati. Zakaj je bilo to zavlačevanje od strani vlade dobro, šele danes vidim, ker sem se na lastne stroške peljal ne v inozemstvo, ampak v južni del naše Jugoslavije. Videl sem tam čudeže našega sadnega izvoza. Nekaj izjem je bilo, posebno iz celjskega okraja, vse drugo potolčeno, ne izbrano in vsled tega tudi gnilo blago. Naša uboga jabolka! Kako bi bili pogoreli v inozemstvu. Nekaj boljše je bila roba v zabojih, pa tudi pri večini pod kritiko.

Na kratko povedano: je celá naloga pri eksportu ta, da pridejo jabolka od producenta do konzumnega mesta v zdravi in prikupljivi obliki. Srbini pravi: »Dobra roba se sama proda!«

Po katerem potu hočemo to važno zadevo doseči, da se v Berlinu, Hamburgu, Amsterdamu, Dunaju in Beogradu itd. dobra roba sama proda?

Prvič potom Sadjarskega društva in pokrajinskih sejmskih razstav, kakor to gospod M. Humek v svojem listu sam piše: »V drugo smer«. Sam Bog naj nam da spet sadno leto in organizirajmo se za svetovni trg.

Sadna statistika za trganje jabolk.

1. Če en človek v vsakih desetih sekundah od jabolčnega drevesa vzame eno jabolko in ga položi v zaboj, koliko bo spravil v osmih urah? Ena minuta 6 jabolk, ena ura 360 jabolk in v osmih urah 2880 jabolk.

2. Koliko jabolk vsebuje 1 kilogram? Če je jabolka visoka in široka v premeru 5-6 cm povprečno 12 komadov, 6-6 cm povprečno 10 komadov, 6-7 cm povprečno 7 komadov, 7-7 cm povprečno 6,5 komadov, 8-8 cm povprečno 5,5 komadov, 8-9 cm povprečno 4,5 komadov, 9-9 cm povprečno 3,6 komadov, 10-10 cm povprečno 2,4 komadov.

3. Koliko tehta 2880 komadov jabolk? 5-6 cm v premeru 240 kg, 6-6 cm v premeru 288 kg, 6-7 cm v premeru 411 kg, 7-7 cm v premeru 443 kg, 8-8 cm v premeru 541 kg, 8-9 cm v premeru 640 kg, 9-9 cm v premeru 800 kg, 10-10 cm v premeru 1200 kg.

4. Koliko jabolk torej zamore natrgati en človek na dan? a) drobnih jabolk 200 kg, b) srednje debele 500 kg, c) prav debele 800 kg.

5. Koliko jabolk se spravi v ameriški zaboj? 5-6 cm premer 200 komadov, 6-6 cm premer 163 komadov, 6-7 cm premer 125 komadov, 7-7 cm premer 104 komade, 7-8 cm premer 88 komadov, 8-8 cm premer 72 komadov, 8-9 cm premer 55 komadov, 9-9 cm premer 49 komadov, 10-10 cm premer 36 komadov.

6. V vsak ameriški zaboj gre netto 16 do 19 kg jabolk, povprečno 17 kg. Teža je odvisna od velikosti posameznih jabolk in sorte.

F. Rudl.

Politični ogled.

Država SHS.

Kakor smo že opisali v uvodnem članku, je Pašić-Pribičevićeva vlada sklenila, da bo nastopila proti Radičevi stranki in njenim voditeljem z zakonom o zaščiti države, s katerim je svojčas Pašić uničil komunistične mandate, PP vlada sama razglasa, da bo te dni objavila takozvano obznanje, po kateri bo razpuščena hrvaška republikanska seljaška stranka, njeno premoženje zaplenjeno, Radič in drugi voditelji stranke pa bodo romali pod ključ in pred sodišče kot veleizdajalci. — Kljub temu, da vladno časopisje neprestano bobna o razglasitvi obznanje proti Radičevi stranki, še ta dosedaj ni bila izdana. Vlada se namreč zaveda prav dobro, na kako hudo odpor bo naletela med narodom, ako bi se lotila z izjemnimi zakoni in z nasiljem razpusta na Hrvaškem največje Radičeve stranke.

Te dni je povabil Pašić v Beograd bolgarskega ministrskega predsednika Cankova. Pašić bi namreč rad pridol

bil tudi bolgarsko vlado, da bi ta začela preganjati bolgarske komuniste ob istem času, ko bi naša vlada nastopila proti Radiču in njegovi stranki. V Beogradu so se posvetovali pri Pašiću glede enotnega nastopa proti praznemu boljševškemu strahu; Cankov, Pašić in naš zunanji minister dr. Ninčić. Vladno časopisje že razglasa, da je med Pašičevo in bolgarsko vlado dosežen sporazum. Pašić je hotel, da bi Cankova tudi narod na beograjskih ulicah navdušeno sprejel, a ko ga je ljudstvo zagledalo v avtomobilu, je klicalo: »Doli krvnik Srbije!« K Cankovu niso hoteli niti beograjski novinarji. Bolgarski ministrski predsednik je zapustil Beograd precej razočaran in se je podal v Bukarešto, da bi tudi Rumune pridobil za nastop proti boljševškemu strahu.

Veliko se govori po Beogradu o zopetni preosnovi Pašić-Pribičevićeve vlade. Pašić bi rad izrinil iz vlade vse one radikale, ki so bolj za mirno vladanje in se držijo predsednika narodne skupščine Ljube Jovanovića.

Voditelji opozicije so te dni zbrani v Beogradu, kjer se posvetujejo o enotnem nastopu celotne opozicije, ako bi vlada res nastopila z obznanom proti Radiču in njegovi stranki.

Naš kralj in kraljica sta se odpeljala te dni v Pariz. Za bivanje v Parizu in odsotnosti iz Beograda je izročil kralj kraljevsko oblast Pašić-Pribičevićevi vladi.

Avstrija.

Avstrijska republika se polagoma ojačuje. Njena valuta, ki je po preobratu drvela navzdol s strahovito naglico, se je s pomočjo inozemskih posojil popravila ter je že nad dve leti na stalni višini. Vendar pa so do sedaj v Avstriji računali z bankovci izredno visokih števil. Stotisočrinski bankovci in še višji niso tam nobena redkost. Da se izogne tem ogromnim številkam, bo uvedla Avstrija novo denarno enoto, ki se bo imenovala šiling. Šiling bo imel vrednost dosedanjih 10.000 papirnatih kron, ter se bo delil na 100 grošev. Šilingi bodo srebrni in zlati; enako bodo tudi groši iz kovine. Z uvedbo novega denarja se bo znatno poenostavil denarni promet, ker ne bo potrebno računati z ogromnimi svetami papirnatih kron. Nov denar bo uvedla Avstrija tekom prihodnjega leta.

Albanija.

Zmede, ki so nastale v Albaniji z uporom nasprotnikov dosedanje vlade, so se končale s popolno zmago ustašev. Vladne čete so bile povsod premagane in uporniki so pod vodstvom bivšega ministrskega predsednika Ahmet bega Zogu zasedli celo severno Albanijo in glavno mesto Tirano. Dosedanji vladni predsednik Fan Noli je skupno z ostalimi svojimi ministri pobegnil v Valono, kamor je spravil tudi ves denar, katerega je pobral v drž. blagajnah. V Valoni je nameraval osnovati novo vlado za južno Albanijo, katera se nahaja v rokah njegovega pristaša Bajram Cura. Toda radi odločne zmage ustašev si je premislil ter pobegnil s celokupno vlado v Italijo. Uporniki so začeli prodirati tudi v južni del države, kjer so zasedli vsaj eno mesto Permeti. Popolna zmaga jim je zagotovljena in novo vlado bo zopet sestavil Ahmet beg Zogu.

Italija.

Položaj fašistijske vlade postaja vedno bolj težaven. Mussolinij niti njegov novi načrt volilne reforme ne more sprizginiti z opozicijo, ki prihaja na dan z vedno hujšimi napadi na vlado. Mussolinijja posebno obtežujejo nova razkritja v zvezi z umorom poslanca Matteottija. Njegova najboljša sodelavca, poveljnik fašistijske milice, general de Bono, in podpredsednik parlamenta, poslanec Giunta, sta morala demisijsirati ter se vrši proti njima preiskava. Vse kaže, da se bližajo zadnji dnevi fašistijske vlade in načrt novega volilnega reda ima najbrž namen zagotoviti vladi čestni umik.

Španski poraz v Maroku.

Španci s svojo vojno v Maroku niso imeli sreče. Dasi so žrtvovali za večinoma neplodne in gorate kraje ogromne človeške in denarne žrtve, so bili vendar popolnoma poraženi. Sedaj so se umaknili na nove postojanke ob obali, kjer se utrjujejo v varstvu vojnih ladij. Tudi plemena, ki so bila do sedaj mirna, so se pridružila upornikom. Zmagov upornikov gledata s skrbjo Anglija in Francija, ki sicer privoščita Špancem poraz, pa se vendar bojita, da ne bi zmaga navdušila tudi plemena v njihovih pokrajinah na vstajo. Vsled poraza v Maroku vlada med izmozganim španskim ljudstvom vedno večje nerazpoloženje proti sedanjim vladnim diktatorja Primo de Rivera. Republikansko gibanje se vedno bolj širi in ni izključeno, da izbruhne v doglednem času v Španiji revolucija.

Prireditve.

Proslava Meškove petdesetletnice v Gor. Radgoni, ki jo je priredilo na Štefanovo naše katoliško prosvetno društvo, je potekla v splošno zadovoljnost občinstva, ki je napolnilo posojilnično dvorano. Slavnostni govornik, č. g. Matija Zemljčič nam je predstavil v svojem lepem, skoro eno uro trajajočem govoru Meška kot človeka, pesnika in pisatelja, mučenika in zmagovalca. — Igralci so Meškovo igro »Pri Hrastovih« prav dobro uprizorili, tako, da je igra zapustila pri navzočih mogočne vtise. Sledile so ji z napeto pozornostjo in upamo, da jim ostane vedno v spominu kot resen opomin in svarilo pred grehom. Po končani slavnosti smo se poslovili od delavnega društvenega pevovodje g. Petra Potočnika, ki se preseli v Ljutomer. — Na praznik Sv. Treh kraljev po večernicah pa nastopijo prvič na odru fantje, organizirani v Mladeniški zvezi. Vprizorili bodo misijonsko igro »Naprednjak ob reki Kongo«. Del čistega dobička je namenjen misijonskim potrebam. Prijatelji misijonske misli pridite v obilnem številu k tej misijonski prireditvi!

Velika Nedelja. Tukajšnji telovadni odsek Orel preredi na praznik Sv. Treh kraljev dne 6. januarja popoldne po večernicah v gostilniških prostorih g. Antona Alt tombolo. Na vspeh je tudi godba in šaljiya pošta. Prijatelji pošene zabave ste prijazno povabljeni. Bog živi!

Tedenske novice.

Zadnjega — noveletnega »Gospodarja« nam je obilast zaplenila v sredo zvečer, ko je bil že iztiskan in ravno pripravljen za pošto. Kar se nam je zgodilo tik pred Novim letom, še bomo gotovo parkrat doživeli do volitev dne 8. februarja 1925. Čitatelji in naročniki »Gospodarja« nam bodo morali v tej hudi predvolitveni dobi oprostiti, ako ne bodo prejeli vsak teden redno lista. V posebni današnji izdaji smo morali izpustiti tudi inserate.

Slike kandidatov Slovenske ljudske stranke prinese dnevnik »Slovenec« v svoji prihodnji prilogi, ki se imenuje »Ilustrovani Slovenec«.

Bivši poslanec Samostojne kmetijske stranke Ivan Mermolja, se je postavil za kandidata v južni Srbiji. Ker ga Slovenci ne marajo, upa, da ga bodo Srbi izvolili.

Sentjurski Drogenik je pred dnevi v neki gostilni v St. Jurju ob bolj poznih urah pokazal prijatelju debele obloženo denarnico. Od kod ta obilni denar in čemu?

Mariborske novice. Kakor smo že poročali, sta dobili mariborska stolna in frančiškanska cerkev nove zvone. Mariborčani so z obojimi zvonovi nad vse zadovoljni in polni pohvale tiskam Zvonoglas in Bühl, ki sta se potrudili, da sta ravno za obmejni Maribor ulili zvone, ki se glede glasu med seboj tako lepo ujemajo. — Profesor na mariborskem bogoslovju g. dr. Anton Jehart je odpotoval zadnjo nedeljo v Sveto deželo, odkoder bo pošiljal tudi za »Gospodarja« zanimive doživljaje s svojega potovanja. — Znani širitelj III. reda sv. Frančiška g. pater Filip Penc je bil te dni operiran v mariborski bolnici. — Trojni umor v družini čevljarja Mikl v Studencih pri Mariboru smo že opisali v zadnji številki. Glavni osumljenec pri tem žalostnem in vse obsodbe vrednem dejanju, ptujski mizar Zlahčič, še vedno tají svoj zločin v preiskovalnem zaporu. Razven njega so še zaprti trije drugi pomagači, ki so osumljeni sokrivde. Glavnega Zlahčičevega pomagača Čiča še do danes nimajo. Na Zlahčiču so dognali, da je prišel na sebi v zapor s človeško krvjo okrvavljene hlače, človeško kri za nohti in čisto razprskane roke. Zlahčič se seveda izgovarja, da si je do krvi opraskal roke po naključju in se potem okrvavil. — Društvo hišnih posestnikov za Maribor in okolico je na svoji odborovi seji dne 26. decembra 1924 sklenilo sledeče: Podaljšanje veljavnosti sedanjega stanovanjskega zakona, ki se je poskusilo z ministrsko uredbo, krši ustavo in torej pravno ni veljavno. Najemnine, ki so bile do zdaj določene po stanovanjskem uradu, in vse omejitve v določanju najemnine zgubijo torej svojo veljavo dne 31. decembra 1924. Ker pa je Društvo najemnikov v Mariboru sklenilo, priporočati svojim članom, da se z dobra sporazumejo s hišnimi gospodarji o najemninah, priporoča tudi Društvo hišnih posestnikov za Maribor in okolico, da posestniki postopajo do brohotno in povišajo svojim najemnikom najemnino za čas od 1. januarja 1925 naprej samo za 100% sedanje najemnine. — Udruženje vojnih invalidov, podružnica v Mariboru, sklicuje redni občni zbor za nedeljo, dne 11. januarja 1925, popoldne ob 9. uri, v Gambrinovo dvorano. Blanstvo se vabi k polnoštevilni udeležbi.

Novice od Sv. Križa pri Mariboru. Vendar enkrat smo prišli do tega, da smo priredili za naše pridne šolarke lepo božičnico. Nastop naših mladih junakov-umetnikov v igrici »Kaznovana radovednost« je bil nad vse ljubeč — a naravnost ginjenj smo bili, ko je v lepih kiticah prelepe angelke deklamiral pomen božične predstave z željo, da se ponovi vsako leto. Da so naši malčki prejeli tako izdatne in lepe darove, se moramo zahvaliti blagohotnim mladimoljubom iz Sv. Križa in Maribora. — Na kvaterno nedeljo smo pokopali našega blagega trpina Franca Gaube, pd. Fajtla. Svojo bolezen je prenašal nad vse udano nad 10 let, v cerkev je mogel priti le z vozom, ker so mu noge bile čisto odpovedale. Ker je bilo težko vsakokrat voz dobiti, so njegovi otroci naredili zanj prenosljiv stol in so ga po strmih hribu prinesli k Sv. Križu. Bil je zaveden katoličan, pa tudi zvest naš pristaš. Ker je bil hrom, se je dal vsakokrat pripeljati na volišče. Zeljno je pričakoval lepega božičnega zvonjenja — zdaj se pa veseli še lepše godbe v nebesih.

Predvolitveni glasovi iz St. Ilje v Slov. gor. Pridno se pripravljamo na volitve. Bili smo vedno dobri Slovenci, in tako bomo tudi dne 8. februarja slovensko volili, volili našo staro SLS, vrgli bomo krogle v 1. skrinjico. Nikdar nismo bili nemškutarji, pa tudi nočemo biti Srbuni. Našemu Zebotu se imamo za mnoge reči zahvaliti. Novo cesto čez Selnico, ki nam bo prinesla toliko gospodarskih koristi, je on izposloval. Da smemo na mline in žage v Avstrijo voziti, je njegovo delo. Ponosni smo na našega rojaka. Nekateri sicer pravijo, da ne bodo šli volit, češ, saj naši poslanci nič ne napravijo. Mislite, ljudje božji, če ne bote šli volit, da bo potem boljše? Potem se nas bodo imeli velesrbi v oblasti. Naši poslanci so veliko hudega za branili. Če ne bote šli volit, bodo zmagali velesrbi in bodo napravili z nami, kar napravi pajek z muho. Pamet, pamet! Radiča pa tudi ne bomo volili, ker smo Slovenci, ne pa Hrvatje. Pašić je velesrb, Radič pa velehrvat. Pašić nas hoče porobiti, Radič pa pohrvatiti. Slovenci pa držimo skupaj. Radič je kriv, da je morala naša pošena vlada odstopiti. Proč z Radičem!

Star loterist umrl. V St. Ilju v Slov. goricah je umrl daleč na okoli znani Janez Gamzer. Mož je bil po pokli-